

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Faunabeheereenheid Noord-Holland
T.a.v. Dhr. D. Karelse
Spaarne 17
2011CD Haarlem

Gedeputeerde Staten

TCG/VG

Tel. nummer: 0800-0200 600

servicepunt@noord-holland.nl

1 | 28

Betreft: Besluit op aanvraag voor een aanwijzing ex artikel 67 en ontheffing ex artikel 68 van de Flora- en faunawet voor het vangen en doden van diverse ganzensoorten in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer rondom Schiphol.

Flora- en faunawetbesluit: 8 (2016)

Geacht Bestuur,

Op 18 maart 2016 hebben wij een aanvraag ex artikel 67 en 68 van de Flora- en faunawet (hierna: Ffwet) van u ontvangen, die bij ons is geregistreerd onder 786056/786059. De ontvangst van de aanvraag is bevestigd per brief van 22 maart 2016 (kenmerk 786056/786439).

In de aanvraag is verzocht om het doen van een aanwijzing ex artikel 67 en het verlenen van een ontheffing ex artikel 68 van de Ffwet. Doel van de ontheffing is om in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol de soorten grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*), brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), Indische gans (*Anser indicus*), nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride ganzen in al hun verschijningsvormen te mogen vangen en te doden middels de toepassing van één voor het doden van ganzen geschikt gasmengsel.

Op 23 april 2015 is tot de benodigde toelating voor het gebruik van een voor het doden ganzen geschikt gasmengsel besloten door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het middel "Duke's Carbon Dioxide" mag voor professioneel gebruik worden ingezet sinds 1 juni 2015, de datum dat de werkzame stof koolstofdioxide opgenomen werd in de Unielijst van goedgekeurde werkzame stoffen.

De aanvraag heeft betrekking op het Noord-Hollandse deel van het plangebied van het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol (hierna: GBP),

Verzenddatum

- 1 JUNI 2016

Kenmerk

786056/801934

Uw kenmerk

FBE/TK/Vangacties Schiphol

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

voor de looptijd van het GBP tot aan de expiratiedatum van het Faunabeheerplan (2018). De maatregelen worden nodig geacht in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

In uw aanvraag verzoekt u in het bezit te worden gesteld van een aanwijzing ex artikel 67, Ffwet (aanwijzing) om af te wijken van:

- a) verboden genoemd in artikel 9 Ffwet (verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop op te sporen van beschermde inheemse diersoorten).

Tevens verzoekt u om toestemming zoals opgenomen in artikel 67, lid 5 om toegang te verkrijgen tot alle krachtens artikel 67, lid 1 aangewezen gronden.

In uw aanvraag verzoekt u tevens in het bezit te worden gesteld van een ontheffing ex artikel 68, Ffwet ten aanzien van:

- a) de verboden genoemd in artikel 9 Ffwet (verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop op te sporen van beschermde inheemse diersoorten);
- b) de verboden genoemd in artikel 10 Ffwet (verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde inheemse diersoorten);
- c) de verboden genoemd in artikel 13 Ffwet (verbod op handel, vervoer en bezit van beschermde diersoorten);
- d) de verboden genoemd in artikel 15a, lid 1 Ffwet (verbod gebruik te maken van methoden voor het massaal of niet-selectief bemachtigen en vangen van vogels als bedoeld in artikel 4, lid 1, sub van de Ffwet).

U zou de gevraagde ontheffing ook graag op zon- en feestdagen willen gebruiken wat betekent dat u, naast hetgeen hierboven genoemd wordt, ook ontheffing vraagt van artikel 74 lid 1 sub c Ffwet (verbod op bij de uitoefening van bevoegdheden toegekend bij of krachtens de artikelen 65 tot en met 70, dieren te vangen of te doden op zon- en feestdagen).

U verzoekt ons om de door u gevraagde aanwijzing en ontheffing te baseren op de integrale tekst van uw GBP, die in uw aanvraag is aangevuld met de meest recent beschikbare gegevens.

In de onderstaande brief en het bijgevoegde besluit behandelen wij uw aanvraag en besluiten wij voor de resterende tijd van uw GBP uw verzoek te honoreren voor wat betreft de aanwijzing en ontheffing op grond van artikelen 67 en 68 van de Ffwet.

Wettelijk kader

Artikel 67

Gedeputeerde staten (hierna: GS) kunnen bepalen dat, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9, 11, 12, 50, 51, 53, 72, vijfde lid, en 74, door hen aan te wijzen personen of categorieën van personen de stand van bij ministeriële regeling aangewezen beschermde inheemse diersoorten of andere diersoorten of verwilderde dieren op door GS aan te wijzen gronden kan worden beperkt.

De in artikel 67 van de wet genoemde belangen zijn:

- a) in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- b) in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- c) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren of
- d) ter voorkoming van schade aan flora en fauna.

De wet stelt hierbij als voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en voor wat betreft de beschermde inheemse diersoorten dat er geen afbreuk mag worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze diersoorten.

Artikel 68

Op grond van artikel 68 van de Ffwet kunnen GS, wanneer er een in de wet genoemd belang in het geding is, onder bepaalde voorwaarden voor wat betreft beschermde inheemse diersoorten ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 tot en met 15, 15a, 15b, tweede lid in samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 53, eerste lid, onderdelen c en d, 72, vijfde lid, en 74.

De wet stelt hierbij als voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding en dat het Faunafonds is gehoord.

De in artikel 68 van de wet genoemde belangen zijn:

- a) in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- b) in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- c) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
- d) ter voorkoming van schade aan flora en fauna;
- e) met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen belangen (deze belangen zijn vastgelegd in artikel 4, eerste lid onderdeel a t/m f van het "Besluit beheer en schadebestrijding dieren").

Rijks- en provinciaal beleid

De afgelopen jaren is de populatie van diverse ganzensoorten die het gehele jaar in Nederland verblijven en broeden (jaarrond verblijvende ganzen) sterk toegenomen. Deze groei heeft geresulteerd in een toename van de mate waarin de veiligheid in het luchtverkeer in het geding is, en de door deze soorten veroorzaakte schade aan onder andere (landbouw-)gewassen. Dit is reden geweest voor het schrijven van een breed scala aan rijks- en provinciale beleidsstukken. Deze beleidsstukken schetsen het beleidskader waaraan getoetst moet worden bij het beoordelen van de onderhavige aanvraag.

Rijksbeleid

Handreiking overzomerende ganzen (2007)

De toenemende schade veroorzaakt door jaarrond verblijvende ganzen was voor de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (thans EZ) aanleiding om nieuw beleid te ontwikkelen.

“(.....)

Het hoofddoel van het beleid is de voorkoming van de schade, en niet de beperking van de ganzenpopulaties per sé. Dit is echter in sommige gebieden wel één van de in de, door het beleidskader geschreven, handreiking voorgestelde maatregelen.

Deze handreiking dient ter ondersteuning van provincies en faunabeheereenheden om op lokaal niveau beleid ten aanzien van overzomerende ganzen te kunnen formuleren. Het is aan de provincies en faunabeheereenheden om per gebied de optimale combinatie van maatregelen te treffen om zo de schade aan de (landbouw) gewassen te beperken.”

“Schadebeperkende maatregelen

(.....)

Vangen en afmaken

Het vangen en afmaken van ruiende ganzen is voor sommige soorten een doelgerichte methode om populaties te verkleinen, deze methode kan met name uitkomst bieden in situaties waarin met alleen afschot niet de benodigde aantallen ganzen geschoten kunnen worden.

Soepganzen, Canadese ganzen en brandganzen (buiten de kerngebieden) kunnen gemakkelijk worden gevangen. Grauwe ganzen echter laten zich veel moeilijker bijeen drijven. Het verplaatsen van ganzen wordt met klem afgeraden omdat dit het probleem letterlijk verplaatst en tot uitbreiding van de populatie kan leiden. Bovendien is het weinig effectief omdat veel volwassen vogels het volgende broedseizoen zullen terugkeren naar de oorspronkelijke plaats.”

Provinciaal beleid

Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland (2007) (hierna: Beleidsnota)

Deze beleidsnota beschrijft ons beleid bij gebruikmaking van de aan ons toegekende bevoegdheden in het kader van de Ffwet. In paragraaf 7.6.3 is aangegeven:

"GS zullen ontheffingen verlenen voor het doden van diersoorten onder de noemer populatiebeheer als dit het voorkomen van schade aan de erkende belangen (zie hoofdstuk 8) tot doel heeft. Dit alleen op basis van een faunabeheerplan, waarin een goed onderbouwde berekening van de gewenste populatie is opgenomen. Nadrukkelijk dient in het faunabeheerplan te worden gemotiveerd dat populatiebeheer een noodzakelijk middel is om schade te voorkomen of te bestrijden. Voor populatiebeheer als doel op zich zal geen ontheffing worden verleend.

Over de ganzenproblematiek zijn GS van mening dat de problematiek zo sterk is toegenomen, dat een faunabeheerplan alleen niet voldoende is. Daarom wordt voor overzomerende ganzen een eigen beleidskader opgesteld. In dit beleidskader worden specifiek beleid en maatregelen geformuleerd inzake de problematiek van overzomerende ganzen. GS zullen het beleidskader ontwerpen samen met de betrokken partijen in het veld, waaronder Faunabeheereenheid, landbouw, natuurbescherming, Schiphol, Faunafonds, aanliggende provincies, LNV en Rijkswaterstaat."

Het in de Beleidsnota genoemde beleidskader heeft de vorm gekregen van het Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland dat op 27 mei 2014 door ons is vastgesteld.

Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland

Het Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland schetst een handelingskader waarbinnen schade, veroorzaakt door ganzen, voorkomen en bestreden kan worden. In het Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland hebben we in hoofdstuk 1.1 de problematiek rondom de in Noord-Holland verblijvende ganzen verwoord:

"1.1 Aanleiding nieuw uitvoeringsbeleid

(...)

Zowel jaarrond verblijvende als overwinterende ganzen veroorzaken, in steeds grotere mate, belangrijke schade aan agrarische gewassen. Daarnaast kan schade aangericht worden aan natuurwaarden, zoals door het lokaal (over)begrazen van riet of andere oevervegetatie (hoewel de schaal waarop dit gebeurt nog niet goed gedocumenteerd is) en (lokaal) de vermesting van voedselarme vegetaties. Ook is door de grootte van de ganzenpopulatie de kans op aanvaringen tussen vliegtuigen en ganzen aanwezig. Kortom: ganzen brengen ook overlast met zich mee."

In hoofdstuk 4 wordt het beleid geschetst voor het planmatig beheer rondom Schiphol:

"4.4 Schiphol

Voor de regio-Schiphol en andere vliegvelden in Noord-Holland geldt dat er voor zowel het belang veiligheid van het luchtverkeer als voor andere belangen ontheffingen afgegeven kunnen worden. In paragraaf 3.2 is een toelichting gegeven op het beleid van de Nationale Regiegroep Vogelaanvaringen (NRV). Met name bij het beperken van de populatie zomerganzen zijn Gedeputeerde Staten betrokken. Wij hebben hier immers de taak de ontheffingsaanvragen op grond van de Flora- en faunawet te beoordelen. Het planmatig beheren van de populatie is een taak van de Faunabeheereenheden in het betrokken gebied. Wij achten het wenselijk dat in een straal van 10 kilometer rondom Schiphol slechts marginale aantallen ganzen voorkomen. Het is toegestaan in te grijpen in de ganzenpopulatie(s) buiten de 10 kilometer-zone, wanneer voldoende onderbouwd kan worden dat ganzen die zich daar bevinden door hun vlieggedrag een verhoogd risico vormen voor het luchtverkeer. De komende jaren zal onderzoek naar de herkomst van de probleemveroorzakende ganzen worden voortgezet, evenals onderzoek naar de mogelijkheden voor het bijsturen van agrarisch gebruik. Ook zullen gebiedsdekkende tellingen uitgevoerd blijven worden.

Om de genoemde schade te beperken dan wel te voorkomen is een samenstel van maatregelen noodzakelijk. In hoofdstuk 5 zijn de mogelijk in te zetten maatregelen uitgewerkt. In §5.9 is het onderdeel populatiebeheer, ten einde schade te beperken, omschreven:

"5.9 Populatiebeheer als middel om schade te bestrijden

In tegenstelling tot de hiervoor beschreven schadebestrijding op perceelniveau kan schade ook bestreden worden door middel van het ingrijpen in de populatie. Voordat dit ingrijpen in de populatie mag worden uitgevoerd moet aannemelijk gemaakt worden dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende diersoort niet in het geding kan komen. Ook moet duidelijk zijn dat de inzet van werende en verjagende middelen, inclusief aan verjaging ondersteunend afschot, er niet toe leiden dat de schade gereduceerd wordt tot een aanvaardbaar niveau. Gezien de grootte en groei van de diverse ganzenpopulaties vergt het ingrijpen in de populatie een ferme inspanning. Ingrijpen in de populatie kan met een aantal verschillende maatregelen uitgevoerd worden. Voor alle populatiebeherende maatregelen is een ontheffing, aanwijzing of vrijstelling vereist.

(...)

5.9.3 Vangacties

Het vangen en doden van ruiende ganzen is voor sommige soorten een doelgerichte methode om populaties te verkleinen. Deze methode kan met name uitkomst bieden in situaties waarin grote aantallen ganzen dicht bij elkaar ruien en zo gevangen en gedood kunnen worden. Het verplaatsen en dus opnieuw in het wild uitzetten van ganzen wordt met klem afgeraden omdat dit het probleem letterlijk verplaatst. Bovendien wordt het uitzetten van schadeveroorzakende dieren door ons afgekeurd. Wij zullen er bij ontheffingsverlening en handhaving bij vangacties op toezien dat vangacties slechts uitgevoerd worden door bedrijven die deskundig mogen worden geacht om de vangactie zorgvuldig uit te voeren. Ook dient het doden van de gevangen dieren zo weinig mogelijk lijden met zich te brengen. Wij kunnen overwegen personen of categorieën van personen aan te wijzen (op grond van art. 67 Flora- en faunawet) om vangacties uit te voeren.”

Faunabeheerplan

Na vaststelling door u heeft u op 13 februari 2013 uw GBP ter goedkeuring aan ons aangeboden. Bij brief van 19 maart 2013 heeft het Faunafonds hierover een positief advies uitgebracht (149957/164841) en op 2 april 2013 hebben wij uw GBP, onder een aantal voorwaarden, goedgekeurd.

In dit GBP zet u, onder andere, uitgebreid uiteen wat voor risico de ganzen in de omgeving van Schiphol opleveren voor de veiligheid van het luchtverkeer, welke inspanningen de afgelopen jaren zijn geleverd om te pogen dit risico te verminderen en welke maatregelen u nu nodig acht om het risico te beperken.

Uitvoeringsgebied

De ontheffing voor het beheer is aangevraagd voor de 10 kilometer zone (kolgans, brandgans, Canadese gans, Indische gans en nijlgans), respectievelijk 20 kilometer zone (grauwe gans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride ganzen in al hun verschijningsvormen) rondom Schiphol (bijlage 2 en 3).

Aanvraag

De door u aangevraagde ontheffing maakt onderdeel uit van een pakket aan maatregelen, met betrekking tot ganzen, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rondom de luchthaven Schiphol. De combinatie van maatregelen in het pakket moet zorgen voor een effectieve aanpak.

Dit pakket aan maatregelen is op 16 april 2012 overeengekomen in het “Convenant Reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol” (hierna: convenant) van de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (hierna: NRV).

Het pakket aan maatregelen om het risico op aanvaringen tussen ganzen en vliegtuigen te beperken bestaat uit:

- populatiereductie;
- beperken foerageren van ganzen in de directe nabijheid van de start- en landingsbanen;
- beperking van rust- en broedgebieden in de omgeving van de luchthaven;
- technische maatregelen gericht op radardetectie van vogels en vogelbewegingen.

De door u ingediende aanvraag is een uitwerking van het eerste spoor. Dit is ook het enige spoor waarvoor er bij u mogelijkheden liggen. De andere sporen worden door de andere partijen uit het NRV uitgewerkt en uitgevoerd.

Specifieker ziet uw onderhavige aanvraag uitsluitend op het vangen en doden van ganzen met het gebruik van één voor het doden van ganzen geschikt gasmengsel. Voorafgaand aan deze aanvraag heeft u separaat aanvragen gedaan tot ontheffing om de noodzakelijk geachte nestbehandeling en afschot uit te kunnen voeren. Op basis van deze aanvragen zijn ontheffing 49 (2013) en 58 (2013) afgegeven.

U vraagt wederom speciale aandacht voor het rapport van de Onderzoeksraad Voor Veiligheid (Projectnummer 2010034; Noodlanding na vogelaanvaring) en het NRV convenant.

Doelstelling veiligheid van het luchtverkeer

Het in uw GBP geformuleerde doel is het reduceren van baankruisingen van risicovolle ganzensoorten. Dit wilt u bereiken door het spoor van het NRV convenant, voor zover dat binnen uw mogelijkheden ligt, tot uitvoering te brengen. In de praktijk betekent dit dat u inzet op een aanmerkelijke reductie van het aantal ganzen middels verschillende methodes.

De onderhavige aanvraag ziet uitsluitend op het deel van het vangen en doden van verschillende ganzensoorten met gebruik van één voor het doden van ganzen geschikt gasmengsel. Deze maatregel, samen met de andere in het GBP genoemde en in het NRV convenant overeengekomen, en de afgelopen jaren uitgevoerde maatregelen moeten uiteindelijk zorgen voor een kleiner risico voor de veiligheid van het luchtverkeer.

Om het algemene doel - het reduceren van het aantal risicovolle vluchten van ganzen op en rondom de luchthaven Schiphol - te dienen heeft u in uw GBP doelen gesteld met betrekking tot het maximaal aantal ganzen wat in de omgeving van Schiphol zou mogen verblijven. Deze doelstellingen zijn voor wat betreft de grauwe gans in de nazomer 1.000 exemplaren in de zone van 0 tot 10 kilometer en 7.500 in een

zone van 10 tot 20 kilometer van de luchthaven en voor alle andere ganzen soorten nul dieren in de 0 tot 10 kilometer zone en een minimaal aantal in de 10 tot 20 kilometer zone (zie tabel 1).

	0 tot 10 km	10 tot 20 km
Grauwe gans	1.000	7.500
Kolgans	0	Minimaal
Brandgans	0	Minimaal
Indische gans	0	Minimaal
Canadese gans	0	Minimaal
Soep- & hybride gans	0	Minimaal
Nijlgans	0	Minimaal

Tabel 1: Doelstelling voor het maximaal aantal ganzen in de nazomer.

Overwegingen

Zoals in artikel 67 en 68 van de Ffwet staat omschreven moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan voordat een aanwijzing kan worden gegeven en een ontheffing van de eerder genoemde verbodsartikelen kan worden verleend. Naast de in de wet genoemde afwegingen dienen de in de aanvraag beschreven handelingen aan te sluiten bij het Flora- en faunabeleid dat vastgesteld is in de Beleidsnota en het Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland. Hieronder zullen de verschillende afwegingen beschreven worden.

De Indische gans, nijlgans en soep- en hybridegans vallen niet onder de bescherming van de Ffwet of de Vogelrichtlijn, en de verboden waarvan u aan ons ontheffing vraagt zijn op deze soorten dan ook niet van toepassing. Dit blijkt onder andere uit het ontbreken van deze soorten op de "List according to 'Voous'" die onderdeel is van de "List of birds of the European Union – June 1999" van de Europese Commissie. Deze lijst wordt in een uitspraak van de Raad van State (LJN: BV0107) inzake het vangen en vergassen van ganzen in de provincie Utrecht aangehaald als doorslaggevend voor het vaststellen van de beschermingsstatus van vogelsoorten. Ondanks de onbeschermd status van deze soorten achten we het wel van belang te beoordelen of deze soorten (potentieel) kunnen zorgen voor schade aan het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

Wettelijk belang

Bij het geven van een aanwijzing als bedoeld artikel 67 (ook wel aanwijzing genoemd) en het verlenen van een ontheffing ingevolge artikel 68 van de Ffwet is het van belang te beoordelen of een in de wet genoemd belang in het geding is.

Aantasting van de veiligheid van het luchtverkeer

In uw aanvraag verzoekt u de aangevraagde aanwijzing en ontheffing te baseren op de integrale tekst van het GBP. In dit GBP worden diverse onderzoeken en waarnemingen beschreven waaruit u concludeert dat de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is of dreigt te komen.

In hoofdstuk vier van uw GBP geeft u weer op welke manier en in welke mate de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is door over de luchthaven en door de vluchtpaden van vliegtuigen vliegende ganzen. Ook geeft u hier middels figuur 4.6 en 4.7 weer op welke plaatsen er een risico is op een botsing tussen een gans en een vliegtuig. De informatie voor wat betreft het aantal incidenten heeft u in de aanvraag aangevuld met de meest recent beschikbare gegevens. Hieruit blijkt dat er in 2014 geen incidenten op de luchthaven zijn gemeld, maar wel enkele meldingen daar direct buiten. In 2015 zijn in totaal 5 birdstrikes geteld (tabel 2).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
Grauwe gans	1	2	1	1	2	1			1	8
Canadese gans				3	1NM					4
Brandgans				1						1
Nijlgans		1		2		1			2	6
Kolgans							1			1
Overige gans	2		1		1	1 + 1 NM	2 NM		2	10
Totaal	3	3	2	7	4	4	3	0	5	30

Tabel 2: Overzicht van de bij de incidenten betrokken ganzensoorten uitgezet per soort, per jaar zoals geregistreerd door Birdcontrol van de luchthaven Schiphol. Onder incidenten worden daadwerkelijke aanvaringen met ganzen (birdstrikes) en bijna botsingen met ganzen "Near misses" (NM) verstaan (Bron: uw aanvraag van 18 maart 2016).

Uit uw aanvraag (bijlage 4) blijkt dat het aantal visuele waarnemingen onder de piek van 2010/2011 is gekomen, maar nog altijd vele malen groter is dan voor 2009. Tevens blijkt hieruit dat het aantal visuele waarnemingen sinds 2013 weer is toegenomen.

Uit de toename in birdstrikes en visuele waarnemingen blijkt dat er in 2015 weer meer baankruisingen hebben plaats gevonden. De oorzaak ligt mogelijk in een combinatie van een zachte winter - waardoor Nederland en meer specifiek de Schipholzone zeer geschikt was voor overwinterende ganzen dit jaar - en een verandering in vlieggedrag, waarbij zichtbaar is dat de ganzen zich in kleinere groepjes verplaatsen. Wanneer wordt gekeken naar de piek in waarnemingen vond deze in 2015 plaats in de (na)zomer. Dit betreft dan ook de standpopulatie. De reeds gerealiseerde stabilisatie/afname van de standpopulatie is dan ook niet afdoende. De noodzaak om de standpopulatie in de risicovolle

zone terug te brengen naar de in uw GBP genoemde streefgetallen is daarmee onverminderd aanwezig.

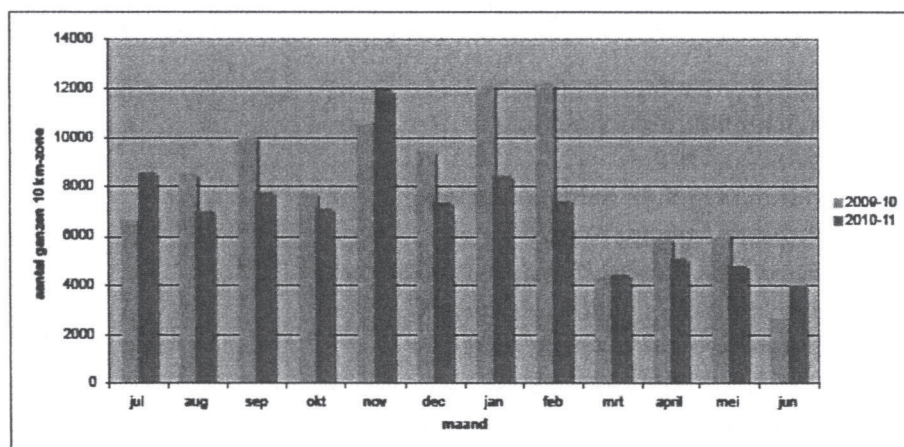
Conclusie schade aan wettelijk belang

0 tot 10 kilometer – alle soorten

Wij concluderen naar aanleiding van bovenstaande gegevens dat de veiligheid van de vliegtuigen die op luchthaven Schiphol landen en die van de luchthaven Schiphol vertrekken door aanvaringen met ganzen wordt geschaad (tabel 2). Ook blijkt uit uw aanvraag en de onderliggende stukken overtuigend dat de kans op aanvaringen met ganzen (voornamelijk) geconcentreerd is in een zone van 10 kilometer rondom de luchthaven. Alle ganzen die zich in deze zone rondom de luchthaven bevinden en zich in deze zone door de lucht verplaatsen vormen dus een (potentieel) risico voor de veiligheid van het luchtverkeer. Wij beoordelen uw aanvraag dan ook positief.

10 tot 20 kilometer – grauwe gans

Uit beschikbare gegevens (bijlage 4 van uw GBP) blijkt dat grote aantallen grauwe ganzen die in de zomer rondom de luchthaven Schiphol verblijven in maart uit de 10 kilometer zone vertrekken om in de buurt (maar vooral buiten de 10 kilometer zone) te verblijven en daar dus ook te ruien (figuur 1). Wij achten dan ook voldoende aangetoond dat de grauwe ganzen die in de zone van 10 tot 20 kilometer van de luchthaven hun ruiperiode doormaken in de periode dat ze kunnen vliegen een reëel risico vormen voor de veiligheid van het luchtverkeer op en rondom de luchthaven Schiphol. Ook op dit punt beoordelen we uw aanvraag positief.

Figuur 1: Aantalsverloop van grauwe ganzen binnen de 10 kilometer zone van Schiphol in de seizoenen 2009-10 en 2010-11 (Figuur 3.4 van GBP)

Geen andere bevredigende oplossing

Zoals eerder aangegeven maakt de aangevraagde ontheffing deel uit van een pakket aan maatregelen die zijn vastgelegd in het NRV convenant. De maatregelen (sporen) zijn:

1. populatiereductie;
2. beperken foerageren van ganzen in de directe nabijheid van de start- en landingsbanen;
3. beperking van rust- en broedgebieden in de omgeving van de luchthaven;
4. technische maatregelen gericht op radardetectie van vogels en vogelbewegingen.

In uw aanvraag verwijst u naar de evaluatie van de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen zoals gepubliceerd op 18 december 2014¹. Hierin wordt uiteengezet wat de voortgang is van de diverse sporen. Uit deze documenten blijkt dat andere, minder ingrijpende, maatregelen, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer, door Schiphol zelf worden en in het verleden werden toegepast. De maatregelen worden nog verder gemonitord en geëvalueerd. Waar blijkt dat de maatregelen niet afdoende effect sorteren wordt nog onderzocht welke mogelijkheden er verder voorhanden zijn.

Inmiddels hebben de partijen uit de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen, gegeven de uitkomsten van de evaluatie van het vorige convenant, hun vertrouwen uitgesproken de aanpak langs vier sporen voort te zetten. De voortzetting van deze aanpak heeft in maart 2016 vorm gekregen in het 'Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2016-2018'.

In het verleden zijn voor verschillende maatregelen, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer, door ons, op aanvraag van Schiphol Nederland B.V., ontheffingen verleend. De momenteel vigerende ontheffingen zijn voor:

- het opzettelijk verontrusten, vangen en doden van diverse diersoorten op de terreinen van Schiphol Nederland B.V. (kenmerk: 2010-72825 en 709935/733179);
- het, in de 20 kilometer zone rondom Schiphol, behandelen van nesten van grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*), brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), Indische gans (*Anser indicus*), nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride ganzen in al hun verschijningsvormen (296397/316524);
- het, in de 10 kilometer zone rondom Schiphol, met het geweer, doden van de soorten grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*), brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), Indische gans (*Anser indicus*), nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en verwilderde gedomesticeerde en/of

¹ Openbaar in te zien via: <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/brieven/2014/12/18/evaluatie-nederlandse-regiegroep-vogelaanvaringen/evaluatie-nederlandse-regiegroep-vogelaanvaringen.pdf>

hybride ganzen in al hun verschijningsvormen (kenmerk: 283691/295268).

Sinds het sluiten van het NRV convenant (16 april 2012) is er op alle, in dit convenant genoemde, sporen voortgang geboekt (Jaarverslag Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen 2013, Evaluatie NRV 2014). Er is een onderzoek afgerond naar het voorkomen van ontwikkelingen met vogelaantrekkende werking, op een groot gedeelte (ca. 95%) van de percelen waar graan wordt geteeld zijn na de oogst de resten versneld ondergeploegd, er wordt geëxperimenteerd met het telen van olifantsgras in de Haarlemmermeer – rond Schiphol staat nu zo'n 60 hectare olifantsgras, de criteria voor de toets in het vogeltoets spoor zijn vastgesteld en er is een radar ontwikkeld om vogelbewegingen op en rondom de luchthaven te detecteren. Deze sporen zijn nog steeds continu in ontwikkeling. Zo bleek uit de evaluatie van de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (december 2014) dat de huidige ruimtelijke beperkingen van het Luchthaven Indeling Besluit (LIB) om vogelaantrekkende bestemmingen uit het gebied rond de luchthaven te weren, worden uitgebreid: *“Middels het proefjaar dat begin 2015 start en een Vogeltoets om de vogelaantrekkende werking te onderzoeken per te ontwikkelen project, worden daar betekenisvolle stappen gezet. Na dit proefjaar wordt geëvalueerd hoe de vernieuwende aanpak in het LIB wordt opgenomen.”* Hier zijn nog geen resultaten van bekend. Ook het beperken van foerageermogelijkheden en het inzetten van technieken voor detectie worden voortdurend gemonitord om de eerste positieve resultaten op lange termijn te kunnen voortzetten en waar mogelijk te verbeteren.

Op het gebied van populatiebeheer is ook actief gehandeld. Zo zijn er in 2015 in een 20 kilometer zone (grauwe gans) respectievelijk 10 km zone (kolgans, brandgans, Canadese gans, Indische gans en nijlgans) rondom de luchthaven Schiphol ruim 2.544 ganzen gevangen en gedood.

Uit het onderzoek “Populatiemodel voor de Grauwe gans” (Alterra rapport 2445, 2013) wordt duidelijk dat afzonderlijke maatregelen zoals nestbehandeling effect hebben maar dat enkel het samenstel van maatregelen zorgt voor resultaat op de noodzakelijke schaal. Dit blijkt ook uit de resultaten van het uitvoeren van de verschillende maatregelen in voorgaande jaren: Het behandelen van nesten en het plegen van afschot van diverse ganzensoorten de afgelopen jaren in de 10 respectievelijk 20 kilometer zone rondom Schiphol hebben (op zich zelf staand) nog niet tot afdoende resultaat geleid. Maar inmiddels is wel een eerste stabilisatie/daling waar te nemen van de populatieomvang. Het intensief (blijven) uitvoeren van alle beschikbare maatregelen inclusief vangacties is dan ook noodzakelijk. Indien dit niet in voldoende mate gebeurt zal de benodigde inzet en daarmee het

aantal te doden ganzen recht evenredig toenemen met de omvang van de populatie. Nu de eerste effecten zichtbaar worden blijkt duidelijk dat het beheer van de afgelopen periode voortgezet moet worden, teneinde een dergelijk scenario te voorkomen.

Conclusie andere bevredigende oplossingen

De hierboven beschreven maatregelen, individueel, maar ook als gecombineerd pakket kunnen, naar ons oordeel, op dit moment, niet gelden als andere (volledig) bevredigende oplossing. Wij worden hierin gesterkt door de conclusie van de Onderzoeksraad voor Veiligheid die stelt dat *“drie van de vier genoemde aandachtsgebieden pas effect hebben op de lange termijn, populatiereductie voor de korte termijn de enige mogelijke maatregel is”*.

In de uitspraak van de Haarlemse voorzieningenrechter van 5 juni 2012 werd ons standpunt onderschreven:

“Met verweerder is de voorzieningenrechter van oordeel dat deze maatregelen het gevaar voor vogelaanvaringen op korte termijn niet wegneemt. Verweerder heeft zich, tevens gelet op de conclusies van de Onderzoeksraad, in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat populatiereductie op dit moment noodzakelijk is en een passende maatregel is en dat er op dit moment geen sprake is van een andere bevredigende oplossing.”
(LJN: BW7519).

Ook in de uitspraak van de Haarlemse voorzieningenrechter van 31 mei 2013 werd ons standpunt onderschreven:

“Uit het GPB blijkt dat dergelijke maatregelen (ruimtelijke maatregelen en het beperken van fourageermogelijkheden in de directe omgeving van Schiphol) evenwel op korte termijn onvoldoende effect hebben op de omvang van de ganzenpopulatie rond Schiphol. De voorzieningenrechter is dan ook van oordeel verweerders zich op goede gronden op het standpunt stellen dat alleen het nemen van maatregelen waar verzoekster op wijst, niet als een andere bevredigende oplossing kunnen worden beschouwd. Ook in dit verband is het rapport van de Onderzoeksraad van belang, waarin is geconcludeerd dat het - gelet op het belang van de veiligheid van het vliegverkeer - noodzakelijk is om maatregelen te treffen en dat reductie van populaties van ganzen de meest effectieve korte termijn maatregel is”.

“Naar het oordeel van de voorzieningenrechter hebben verweerders zich op grond van het GBP en het rapport van de Onderzoeksraad, als deskundigenrapportages, bij de bestreden besluiten op het standpunt kunnen stellen dat populatiereductie op korte termijn noodzakelijk is, en dat het vangen en doden van

ganzen, in combinatie met de overige maatregelen, daarvoor effectief is." (LJN: CA1645).

Wij komen tot de conclusie dat ook dit jaar alle andere mogelijke, op dit moment in te zetten, minder ingrijpende, maatregelen reeds zijn ingezet. Uit de door u aangeleverde onderbouwing in uw aanvraag en de evaluatie van de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (18 december 2014) blijkt dat deze minder ingrijpende maatregelen tot op heden niet hebben geleid tot een blijvende afname van het schaden van het belang van de veiligheid van het luchtverkeer. Wij beoordelen uw aanvraag dan ook positief.

Effectiviteit voorgestelde maatregelen

Van belang is om te beoordelen of de door u voorgestelde maatregelen een bijdrage zullen leveren aan het hoofddoel - de veiligheid van het luchtverkeer - en het afgeleide doel - het beperken van het aantal risicovolle vluchten van ganzen rondom de luchthaven Schiphol. De hiervan afgeleide vraag is dus of het vangen en doden van ganzen in de door u voorgestelde zone kan zorgen voor minder ganzen in dit gebied met als gevolg dat er minder risicovolle ganzenvluchten zullen plaatsvinden. Dit is naar ons oordeel het geval. Het vangen en doden van (ruiende) ganzen wordt namelijk in diverse rapporten als efficiënt en relatief diervriendelijk beoordeeld (Van der Jeugd et al, 2006; Gerritzen et al, 2010, Richtsnoer van de RDA). Op Texel zijn in juni 2008 vangacties uitgevoerd waarbij circa 4.600 grauwe ganzen zijn gevangen en gedood. Alterra concludeert in een rapport, dat deze en andere schade bestrijdende acties evalueert: "*het doden van ruiende Grauwe ganzen was de enige maatregel waarvan duidelijke effecten meetbaar waren in zowel de zomer- als de winterperiode en was ook de enige maatregel die resulteerde in een reductie van de lokale broedpopulatie Grauwe ganzen*" (Pilot onderzoek grauwe ganzen op Texel, Wageningen UR Livestock Research, ISSN 1 566-71 97).

Uit de evaluatie in uw GBP blijkt dat de vangacties op zichzelf stand niet afdoende zijn om de ganzenpopulaties te beperken. Er is echter gebleken dat het collectieve pakket van maatregelen - inclusief nestbehandeling en afschot - er toe heeft geleid dat de populatiegroei wordt beperkt. Tevens is er een eerste indicatie zichtbaar van het stagneren van de groei van de populatie in 10 respectievelijk 20 km zone en zelfs een mogelijke afname van de populatie. De afgelopen jaren vertaalde zich dit in een afname van het aantal birdstrikes.

Zoals onder "wettelijk belang" reeds is toegelicht, hebben er in 2015 meer baankruisingen plaatsgevonden dan voorgaande jaren, doch nog altijd minder dan voor aanvang van het beheer in het piekjaar 2010/2011. Wanneer wordt gekeken naar de piek in waarnemingen vond deze in 2015 plaats in de (na)zomer. Dit betreft dan ook de

standpopulatie. De noodzaak om de standpopulatie in de risicovolle zone terug te brengen naar de in uw GBP genoemde streefgetallen is daarmee onverminderd aanwezig. Nu is gebleken dat het samenstel van maatregelen kan bijdragen aan het terugbrengen van de standpopulatie, achten wij het uitvoeren van deze maatregelen dan ook noodzakelijk.

Conclusie effectiviteit voorgestelde maatregelen

Wij zijn van mening dat het vangen en doden van ganzen in het door u voorgestelde gebied een effectief middel is om het aantal ganzen dat een probleem vormt voor de veiligheid van het luchtverkeer te reduceren. Het doden van ruiende ganzen in het door u gevraagde gebied levert naar ons oordeel een belangrijke bijdrage aan de succeskansen van het eerder geschetste samenstel van maatregelen die op en rondom Schiphol genomen worden. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Middel

U geeft in uw aanvraag aan overeenkomstig de vangacties in 2012 tot en met 2015 één voor het doden van ganzen geschikt gasmengsel, zulks voorgeschreven door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, in te willen zetten bij de vangacties.

Onderzoek heeft uitgewezen dat, vergeleken met andere methoden, het doden van wilde ganzen met oplopende CO₂-concentraties, wat betreft dierenwelzijn acceptabel kan worden bevonden (rapport 338a, 2010, Wageningen UR Livestock Research; ISSN 1 570 - 8616). Hieraan heeft de voorzieningenrechter van de rechtbank Haarlem in haar uitspraak van 5 juni 2012 toegevoegd dat, wanneer CO₂ valt onder de middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld (en dus één van de middelen is die middelen het Besluit beheer en schadebestrijding dieren is aangewezen), mag worden aangenomen dat deze middelen geen onnodig lijden veroorzaken (LJN: BW7519).

Aanvullend hierop stelt het in 2012 gepubliceerde Richtsnoer Ganzendoden van de Raad voor Dierenaangelegenheden: "*Wanneer het gevaar voor het vliegverkeer veroorzaakt wordt door populaties standganzen is de meest geëigende dodingsmethode vergassing met CO₂ in een mobiele vergassingsunit*".

Het noodzakelijke vangen en bijeendrijven van de ganzen bij de toepassing van CO₂ zijn in dit Richtsnoer nadrukkelijk onder ogen gezien en daarmee betrokken in de conclusies van de Raad².

² Zie paragraaf 2.3.2 'Veiligheid van het vliegverkeer' op pagina 16 en paragraaf 3.2.2 'Vliegverkeer' op pagina 21 van het Richtsnoer Ganzendoden.

Bij besluit van 1 mei 2015 is door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden het middel DUKE's Carbon Dioxide toegelaten. Een kopie van deze toelating is als bijlage bij deze brief gevoegd (bijlage 4).

Bij uitspraak van 10 mei 2016 (HAA 15/4645) heeft Rechtbank Haarlem met betrekking tot het inzetten van CO₂ om ganzen te doden ter voorkoming van schade aan gewassen geoordeeld dat hoewel het middel CO₂ toegestaan kan worden, er geen toestemming verleend is voor het gebruik van vangmiddelen om CO₂ daadwerkelijk toe te kunnen passen. De Ffwet voorziet echter niet in voor vogels toegestane middelen om CO₂ op een diervriendelijke wijze toe te passen. De Ffwet staat toe dat op grond van Ffwet artikel 68 ontheffing wordt verleend van Ffwet artikel 72, lid 5. Hiermee kan het verbod om toestemming te verlenen voor andere dan bij algemene maatregel van bestuur genoemde middelen worden ontheven. De rechtbank, in navolging van de Raad van State, echter geoordeeld dat artikel 9 van de Vogelrichtlijn in combinatie met de op dit artikel gebaseerde jurisprudentie van het Hof van Justitie EG, aan een dergelijke toestemming in de weg staan. Er kunnen geen middelen worden toegestaan die niet eerst in, of krachtens, de Ffwet als toegestane middelen zijn benoemd. Nu de Ffwet, zoals gezegd, niet voorziet in voor vogels toegestane middelen om CO₂ op een diervriendelijke wijze toe te passen en geen middelen kunnen worden toegestaan die niet in de Ffwet zijn genoemd, kan CO₂ ingevolge de rechtbankuitspraak de facto niet worden toegepast.

Wij overwegen echter het volgende: zonder het uitvoeren van de vangacties worden de tot nu behaalde resultaten teniet gedaan, ontstaat een trendbreuk in monitoringsgegevens en worden de risico's voor het vliegverkeer voor de komende jaren weer vergroot omdat de reductie van de ganzenpopulatie rond Schiphol niet doorgezet kan worden. Dat is naar ons oordeel, gelet op de objectief aanwijsbare risico's voor het luchtverkeer rond Schiphol, onaanvaardbaar. Wij zijn er van overtuigd dat de wetgever, met het toestaan van het middel CO₂, daarbij het gehele proces tot toepassing daarvan (het opsporen, bijeendrijven, vasthouden (vangen) en gecontroleerd toeleiden naar de installatie) heeft opgevat als inherent aan de toepassing van CO₂ en onder dat middel heeft verstaan. Immers, dat middel is niet op een andere wijze toe te passen dan hiervoor beschreven. Bij het beschikbaar maken van het middel CO₂ zijn de handelingen opsporen, bijeendrijven, vasthouden (vangen) en gecontroleerd toeleiden naar de installatie dus ook niet afzonderlijk benoemd.

Deze visie wordt ondersteund door de Wet natuurbescherming – die 1 januari 2017 in werking zal treden – en het ontwerp van het daarop gebaseerde Besluit natuurbescherming. De ontwerp-toelichting op het Besluit Natuurbescherming vermeldt (op pagina 139): *“Het gebruik van*

gewasbeschermingsmiddelen en biociden is als ‘methode’ aangewezen en niet als ‘middel’, omdat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden in veel gevallen nadere voorzieningen vergt, bij de bestrijding van ganzen door inzet van CO₂-gas bijvoorbeeld een gesloten container waarin het gas wordt. Dit soort hulpmiddelen zijn onderdeel van de methode; het zijn geen zelfstandige vang of dodingsmiddelen. Omwille van de duidelijkheid is het bijeendrijven van vogels wel opgenomen (artikel 3.9, tweede lid, onderdeel b). Bijvoorbeeld vangkralen worden gebruikt om ganzen in de rui bijeen te drijven, alvorens CO₂ wordt toegepast.³

De wetgever beschouwt aldus het gebruik van CO₂ in zijn geheel en noemt het daarom in het Besluit natuurbescherming een methode.

Conclusie middel

Uit de hierboven genoemde rapporten en jurisprudentie blijkt dat CO₂ het meest geëigende, meest effectieve en minst dierenleed veroorzakende middel voor het doden van grote aantallen ganzen is. Gezien de noodzaak en het naar ons oordeel uitzonderlijk grote belang van de vangacties voor de vliegveiligheid rond Schiphol, alsmede kijkend naar de Wet natuurbescherming en de nadere uitleg van de bedoeling en het gebruik van het middel CO₂ in de concept-toelichting van het Besluit natuurbescherming, zullen wij dan ook dit middel toestaan als dodingsmiddel, waaronder wordt begrepen alle activiteiten met betrekking tot het opsporen, bijeendrijven, vasthouden (vangen) en gecontroleerd toeleiden van de ganzen naar de CO₂-installatie.

Gunstige staat van instandhouding

De grauwe gans, kolgans, brandgans en Canadese gans zijn ganzensoorten die in Nederland de status van “beschermd inheemse diersoort” hebben. Eén van de voorwaarden waaraan voldaan moet worden voordat een ontheffing van de verboden in de wet kan worden verleend is dat de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende diersoorten niet in het gevaar mag komen.

Grauwe gans

Uit uw GBP blijkt dat u voor de grauwe gans in de 0 tot 20 kilometer zone een ondergrens van 8.500 vogels hanteert. Hiernaast verblijven er nog grote aantallen grauwe ganzen buiten deze zone, in Noord-Holland, en in de rest van het land. In de periode 2011-2014 zijn er tijdens de julitelling ca. 7.800 tot ruim 9.000 grauwe ganzen geteld alleen al in de 10 kilometer zone.

³ Ontwerp Nota van toelichting Besluit natuurbescherming (versie 13 mei 2016), blz. 139, te raadplegen op www.rijksoverheid.nl.

Brandgans

U geeft in uw GBP aan dat er in de jaren 2009-2011 in de 10 kilometer zone resp. 0, 18 en 10 succesvolle broedparen zijn vastgesteld. Bij een meer recente telling uit maart 2014⁴ zijn 8 broedparen vastgesteld in de 20 kilometer zone, waarbij uiteindelijk 3 broedparen met juvenielen zijn vastgesteld. Zelfs nu het de 20 kilometer zone in plaats van de 10 kilometer zone betreft is het aantal succesvolle broedparen zeer laag. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de tellingen niet vlakdekkend zijn uitgevoerd; wel is een selectie gemaakt naar juist die gebieden waar ganzen worden waargenomen. Hierdoor vormen de getelde aantallen aan betrouwbare indicatie. Naar ons oordeel geeft het aantal broedparen vervolgens een indicatie van het aantal ganzen waarvan verwacht kan worden dat ze in deze zone ruien. Gezien deze cijfers zal het aantal brandgans dat bij de door u voorgenomen vangacties zal worden gevangen en gedood slechts zeer klein zijn. Buiten de 10 km zone rondom Schiphol mag de brandgans ook gedood worden middels afschot, ter voorkoming van schade aan gewassen. In relatie tot het populatiebeheer is een ondergrens van 7.300 brandgans in Noord-Holland voorgeschreven. Hiermee wordt voorkomen dat met de beoogde nulstand binnen de 10 kilometer zone en het populatiebeheer buiten deze 10 kilometer zone ten behoeve van het voorkomen van schade aan landbouwgewassen inbreuk wordt gemaakt op de gunstige staat van instandhouding.

Kolgans

Het voorkomen van de kolgans als broedvogel in de 10 kilometer zone rondom Schiphol is nog minimaal. In uw GBP geeft u aan dat in 2011 tijdens de tellingen geen broedvogels vastgesteld maar dat er wel één nest met 7 eieren is behandeld. In 2014 zijn in de 20 kilometer zone slechts 2 broedparen vastgesteld, maar uiteindelijk geen succesvolle broedpoging alsook nul behandelde nesten. Naar verwachting zullen er met de door u voorgenomen acties dan ook geen grote aantallen kolgans worden gevangen en gedood. Voor wat betreft het verontrusten en (tijdelijk) vangen van kolgans in de 10 tot 20 kilometer zone verwachten wij geen impact op de stand van deze soort aangezien de dieren door het vrijlaten niet aan de populatie worden onttrokken.

Canadese gans

U geeft in uw GBP aan dat er in de jaren 2009-2011 maximaal 8, 10 en 4 succesvolle broedparen in de 10 kilometer zone zijn vastgesteld. Dit betekent volgens u dat het aantal broedparen van de Canadese gans in deze jaren minstens 15-40 paren moet hebben bedragen. Verder zijn er

⁴ Riet, B. van de, C. van den Tempel en F. Visbeen, 2015. Aantalsontwikkeling in relatie tot populatiereducerende maatregelen in 2014. Rapportnummer 15.003, Landschap Noord-Holland, Heiloo. Bijlage 12 bij uw aanvraag.

in het Noord-Hollandse deel van de 10 tot 20 kilometer zone in juli 2011 199 vogels geteld: dit zou volgens u neerkomen op ongeveer 35 broedparen resulterend in een totaal van ongeveer 50 - 75 broedparen in de gehele zone waar de door u gevraagde ontheffing op ziet. In 2014 zijn er in de 20 kilometer zone 54 broedparen geteld, waarbij er uiteindelijk 19 succesvolle broedpogingen zijn waargenomen. Naar ons oordeel geeft het aantal broedparen een indicatie van het aantal ganzen waarvan verwacht kan worden dat ze in deze zone ruien. Gezien deze cijfers zal het aantal Canadese ganzen dat bij de door u voorgenomen vangacties zal worden gevangen en gedood slechts zeer klein zijn. Voor wat betreft het verontrusten en (tijdelijk) vangen van Canadese ganzen in de 10 tot 20 kilometer zone verwachten wij geen impact op de stand van deze soort aangezien de dieren door het vrijlaten niet aan de populatie worden onttrokken.

Conclusie gunstige staat van instandhouding

Wij concluderen naar aanleiding van hetgeen hierboven en in hoofdstuk 5.1.2 van uw GBP dat, ook al mocht het lukken het in uw GBP gestelde doel met betrekking tot de grauwe gans geheel te behalen (wat betekent dat er 8.500 grauwe ganzen over zijn), de gunstige staat van instandhouding voor wat betreft de grauwe gans niet in gevaar komt. Wij beoordelen uw aanvraag op dit punt dan ook positief.

Voor wat betreft het vangen en doden van kolganzen, brandganzen en Canadese ganzen in de 10 kilometer zone zijn wij, vanwege de beperkte zone en beperkte aantallen, ook van mening dat dit de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in het geding zal brengen. Hetzelfde oordelen wij in samenhang met het vangen en doden in de 20 kilometer zone met gebruikmaking van besluit 21 (2015). Doordat er een ondergrens is vastgelegd van het aantal grauwe en brandganzen waarbij sprake blijft van een duurzame populatie zal de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komen.

Aangezien de nijlgans, Indische gans, soepgans en alle hybride varianten van de eerder genoemde soorten, niet kunnen worden gerekend tot de beschermde inheemse diersoorten hoeft het effect van de voorgenomen acties op de gunstige staat van instandhouding voor deze soorten en hybriden niet getoetst te worden.

Advies Faunafonds

Op grond van artikel 68, lid 1, van de Ffwet moet het Faunafonds worden gehoord wanneer GS op grond van artikel 68 een besluit nemen.

Op 19 maart 2013, onder nummer 149957/164841, hebben wij het advies van het Faunafonds over het GBP ontvangen waarin het Faunafonds aangeeft dat het van oordeel is dat het GBP goede

uitgangspunten biedt voor de gewenste aanpak van de reductie van het aantal grauwe ganzen op en in de directe nabijheid van onze nationale luchthaven, maar dat concrete stappen om het aantal broedparen sterk te reduceren nog ontbreken. Een kopie van het advies is als bijlage bij deze brief gevoegd (bijlage 1).

Naar aanleiding van uw aanvraag voor het vangen en doden van diverse ganzensoorten van 11 april 2013 (uw kenmerk FBE/DK/20130410) is het Faunafonds gehoord over deze specifieke aanvraag. Hierbij werd door het Faunafonds aangegeven dat het positieve advies op het GBP ook kan worden gezien als een positief advies over de ontheffingen die nodig zijn om de in het GBP beschreven maatregelen uit te kunnen voeren. Er is daarom voor onderhavige aanvraag niet nogmaals advies van het Faunafonds ingewonnen.

Conclusie

Wij beoordelen uw aanvraag van 18 maart 2016 voor een ontheffing (op grond van artikel 67 en 68 van de wet), in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer als deugdelijk gemotiveerd. De aanvraag voldoet aan het gestelde in:

- de Handreiking overzomerende ganzen;
- de Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland (2007);
- het Uitvoeringsbeleid Ganzen Noord-Holland;
- Het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2013-2018.

Uit de door u aangeleverde onderbouwing blijkt naar onze mening voldoende dat het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rondom de luchthaven Schiphol in het geding is. U heeft voldoende aangetoond dat de populaties van de soorten grauwe gans, kolgans, brandgans, Canadese gans, Indische gans, nijlgans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride ganzen in al hun verschijningsvormen in de zone van 10 kilometer rondom Schiphol zo veel mogelijk moeten worden beperkt. Daarbij heeft u voldoende aangetoond dat de populaties van grauwe gans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride ganzen in al hun verschijningsvormen ook in de 10 tot 20 kilometer zone rondom Schiphol zo veel mogelijk beperkt moeten worden.

Het is ons niet gebleken dat er momenteel een andere bevredigende oplossing bestaat.

Er is met zekerheid geen effect op de gunstige staat van de grauwe gans, kolgans, brandgans en Canadese gans. De gunstige staat van instandhouding van de nijlgans, Indische gans en andere verschijningsvormen en hybriden van de bovengenoemde soorten hoeft niet te worden beoordeeld.

Er kan geen vrijstelling worden verleend krachtens enig ander artikel van de Ffwet.

Het, zoals in uw aanvraag beschreven, vangen en doden van ganzen om schade aan de veiligheid van het luchtverkeer te voorkomen en te bestrijden beoordelen wij daarom als afdoende onderbouwd.

Bijgaand treft u ons besluit aan waarmee wij onder andere in verband met de veiligheid van het luchtverkeer:

- u de door u aangevraagde en door ons nodig geachte ontheffingen verlenen voor het, in een zone van 10 kilometer rondom Schiphol, verontrusten, vangen, vervoeren en doden van kolganzen, brandganzen, Canadese ganzen, Indische ganzen, nijlganzen en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride ganzen in al hun verschijningsvormen, en;
- u de door u aangevraagde en door ons nodig geachte ontheffingen verlenen voor het, in een zone van 20 kilometer rondom Schiphol, verontrusten, vangen, vervoeren en doden van grauwe ganzen en hun hybride vormen, en;
- uw stichting aanwijzen om de stand van deze diersoorten, in een zone van respectievelijk 10 en 20 kilometer rondom de luchthaven Schiphol te beperken;

In dit besluit nemen wij voorschriften en bepalingen op, onder andere betreffende toezicht en handhaving.

Besluit

Flora- en faunawet besluitnummer 8 (2016)

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelezen

- het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2013-2018 van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland;
- de aanvraag van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland van 18 maart 2016 (786056/786059).

Gelet op

- artikelen 67 en 68 van de Flora- en faunawet;
- het Besluit beheer en schadebestrijding dieren;
- de Regeling beheer en schadebestrijding dieren;
- de Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland van 17 december 2007;
- het GS-besluit over het Ganzenbeheerplan Schiphol van 2 april 2013 en het wijzigingsbesluit van 20 april 2013;
- het besluit van het College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) van 23 april 2015 voor de toelating van biociden Duke Carbon Dioxide per 1 juni 2015.

Overwegende dat

- de aanvraag voldoet aan de door ons gestelde eisen in de Beleidsnota Flora- en faunawet Noord-Holland en het Uitvoeringsbeleid ganzen Noord-Holland;
- de basis van de ingediende aanvraag mede is gelegen in het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol;
- voldoende is aangetoond dat, op en rondom de luchthaven Schiphol, de veiligheid van het luchtverkeer (een in de Ffwet genoemd belang) in het geding is;
- voldoende is aangetoond dat het risico voor de veiligheid van het luchtverkeer (voornamelijk) wordt veroorzaakt door ganzen die verblijven in een zone van 10 kilometer rondom de luchthaven;
- blijkt dat in de periode voorafgaande aan de rui een groot deel van de normaal in de 10 kilometer zone verblijvende grauwe ganzen uit deze zone vertrekt en ook het ruiseizoen elders doormaakt;
- in voldoende mate blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- het vangen en doden van ganzen een effectief middel is om het aantal ganzen dat een probleem vormt voor de veiligheid van het luchtverkeer te reduceren;
- CO₂ het meest geëigende, meest effectieve en minst dierenleed veroorzakende middel voor het doden van ganzen is;

- door het verlenen van de gevraagde ontheffingen de gunstige staat van instandhouding van de beschermde inheemse diersoorten niet in het geding zal komen;
- de Onderzoeksraad Voor Veiligheid heeft geconcludeerd dat populatiereductie de enige, op korte termijn mogelijke maatregel is;
- het Faunafonds positief heeft geadviseerd over het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol en de onderhavige aanvraag;
- door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden bij besluit d.d. 1 mei 2015 het middel DUKE's Carbon Dioxide heeft toegelaten.

Besluiten

1. Aan Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem op grond van artikel 68, lid 1, sub b van de Flora- en faunawet ontheffing te verlenen van de verboden van de artikelen 9, 10, 13, 15a, lid 1 en 74, lid 1, sub c, van de Flora- en faunawet, om op alle gronden liggend binnen de zone zoals aangegeven op de bij dit besluit behorende kaart (bijlage 2), omvattende de zogenaamde 10 kilometer zone rondom Schiphol, grauwe ganzen (*Anser anser*), brandganzen (*Branta leucopsis*), kolganzen (*Anser albifrons*) en Canadese ganzen (*Branta canadensis*), in al hun verschijningsvormen, op te sporen, opzettelijk te verontrusten, te bemachtigen, te vangen en te doden en daarbij gebruik te maken van CO₂;
2. Aan Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem op grond van artikel 68, lid 1, sub b van de Flora- en faunawet ontheffing te verlenen van de verboden van de artikelen 9, 10, 13, 15a, lid 1 en 74, lid 1, sub c, van de Flora- en faunawet, om op alle gronden liggend binnen de zone zoals aangegeven op de bij dit besluit behorende kaart (bijlage 3), omvattende de zogenaamde 20 kilometer zone rondom Schiphol, grauwe ganzen (*Anser anser*), in al hun verschijningsvormen, op te sporen, opzettelijk te verontrusten, te bemachtigen, te vangen en te doden en daarbij gebruik te maken van CO₂;
3. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem, alsmede de met haar toestemming werkende personen, op grond van artikel 67, lid 1, sub b van de Flora- en faunawet aan te wijzen om de stand te beperken van de grauwe gans (*Anser anser*), brandgans (*Branta leucopsis*), kolgans (*Anser albifrons*), Canadese gans (*Branta canadensis*), Indische gans (*Anser indicus*), nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride gans, in al hun verschijningsvormen, op alle gronden liggend binnen de zone zoals aangegeven op de bij dit besluit behorende kaart (bijlage 2), omvattende de zogenaamde 10 kilometer zone rondom Schiphol en daarbij af te wijken van artikel 9 en 74, lid 1, sub c van de Flora- en faunawet en daarbij gebruik te maken van CO₂;

4. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem, alsmede de met haar toestemming werkende personen, op grond van artikel 67, lid 1, sub b van de Flora- en faunawet aan te wijzen om de stand te beperken van de grauwe gans (*Anser anser*), in al hun verschijningsvormen, op alle gronden liggend binnen de zone zoals aangegeven op de bij dit besluit behorende kaart (bijlage 3), omvattende de zogenaamde 20 kilometer zone rondom Schiphol en daarbij af te wijken van artikel 9 en 74, lid 1, sub c van de Flora- en faunawet en daarbij gebruik te maken van CO₂;
5. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem op grond van artikel 68 in samenhang met artikel 72 van de Flora- en faunawet en artikel 5, lid 1, sub k van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren toestemming te verlenen om CO₂ toe te passen bij de onder 1) t/m 4) genoemde activiteiten, waarbij die toepassing van CO₂ mede inhoudt het opsporen, bijeendrijven, vasthouden en gecontroleerd toeleiden van de ganzen naar de CO₂-installatie;
6. De toestemming onder 5) geldt mede voor het bijeendrijven en vasthouden van de ganzen met gebruikmaking van hulpmiddelen zoals bijvoorbeeld linten, touwen, lijnen, doeken, geluid;
7. Op grond van artikel 67, lid 5 van de Flora- en faunawet te bepalen dat Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem, alsmede de met haar toestemming werkende personen, toegang hebben tot alle onder 3) en 4) genoemde gronden;
8. Aan dit besluit de onderstaande bepalingen en voorschriften te verbinden.

Bepalingen en voorschriften

1. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de bepalingen en voorschriften die aan deze ontheffing zijn verbonden;
2. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland te Haarlem is bevoegd om de in bijlage 5 genoemde uitvoerders, door middel van een machtiging, gebruik te laten maken van de in dit besluit verleende ontheffingen. De Faunabeheereenheid voorziet deze uitvoerders van een machtiging en een kopie van het besluit;
3. Op aanwijzing en in het bijzijn van de in de bijlage 5 genoemde uitvoerders mogen ondersteunende handelingen door derden worden verricht;
4. Een kopie van de machtiging en de ontheffing (het besluit inclusief bijlagen) moeten aantoonbaar aanwezig zijn op of nabij het veld waar de uitvoerders gerechtigd tot uitvoering zijn.

Genoemde documenten mogen langs elektronische weg, leesbaar worden getoond;

5. Het gebruik van deze ontheffing (ex. artikel 67 en 68) mag niet eerder plaatsvinden dan nadat de gemachtigde:
 - a. Hiervan per mail melding heeft gemaakt door per week (maandag t/m zondag) de beoogde locaties, datums en tijdstippen via meldenffw@noord-holland.nl door te geven EN;
 - b. Indien locaties, datums en/of tijdstippen van gemelde uitvoering wijzigen, contact opneemt met de inspecteur van de sector Handhaving van de provincie Noord-Holland via het servicepunt (0800-0200 600) EN;
 - c. Per locatie, uiterlijk één uur voor aanvang van voorbereidingen en uitvoering, contact opneemt met de inspecteur van de sector Handhaving van de provincie Noord-Holland.
6. De middels dit besluit verleende ontheffing van artikel 13 van de Ffwet (het mogen vervoeren van de ganzen voordat deze worden gedood) mag uitsluitend worden gebruikt bij incidenten waarbij vervoer van de ganzen naar de trailer (over korte afstand) noodzakelijk is (bijvoorbeeld verzakking van de trailer);
7. Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door de door de provincie Noord-Holland aangewezen ambtenaren en andere daartoe bevoegde personen.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de zorgplichtartikelen zoals deze zijn geregeld in de Ffwet en in het bijzonder artikel 73 van de Flora- en faunawet, dat luidt: *“Bij de bestrijding van schade en overlast bij of krachtens de artikelen 65 tot en met 70 dan wel krachtens een ontheffing als bedoeld in artikel 75, dient onnodig lijden van dieren te worden voorkomen”*.

Geldigheid

Deze ontheffing is geldig vanaf de dag na verzending tot 2 april 2018 en kan jaarlijks worden gebruikt in de ruiperiode vanaf week 20 tot en met week 27. De ontheffing is daarmee in 2016 te gebruiken vanaf de dag na verzending tot en met 10 juli. In 2017 is de ontheffing te gebruiken van 15 mei tot en met 9 juli 2017.

Rapportageplicht

De Faunabeheereenheid rapporteert jaarlijks binnen vier weken na afloop van de genoemde ruiperioden onder “Geldigheid” aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over de, op basis van deze ontheffing, uitgevoerde maatregelen. Deze rapportage kan worden gestuurd aan Gedeputeerde Staten, Postbus 3007, 2001 DA te Haarlem ter attentie van de Sector Handhaving (TCG/HH).

Wijziging en intrekking

Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 80 van de Ffwet worden gewijzigd of ingetrokken. Dit is bijvoorbeeld het geval als in strijd met de aan deze ontheffing verbonden voorschriften wordt gehandeld.

Wij zullen dit besluit in de Staatscourant en op de website van de provincie Noord-Holland publiceren.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

H.J. Schaetman

voorzitter

J.W. Remkes

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

5 bijlagen:

- Bijlage 1 - Advies Faunafonds
- Bijlage 2 - Kaart van 10 kilometer zone
- Bijlage 3 - Kaart van 20 kilometer zone (+detailkaarten)
- Bijlage 4 - Vrijstelling gebruik CO₂
- Bijlage 5 - Uitvoerderslijst

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland

Met ingang van 1 juli 2016 besteedt de provincie Noord-Holland de vergunningverlening en handhaving van de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet en de Boswet uit. Met vragen kunt u dan terecht bij de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) via tel. 088-10 21 300 of e- mail info@rudnhn.nl.

Bezwaar

Als u belanghebbende bent kunt u binnen zes weken na de verzending, uitreiking of publicatie van dit besluit schriftelijk bezwaar aantekenen. Het bezwaarschrift kunt u sturen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 123, 2000 MD Haarlem.

Ook kunt u voor meer informatie de provinciale website bezoeken:

www.noord-holland.nl.

Aantekenen van bezwaar schorst het besluit tot verlenen van de ontheffing niet. Bij de voorzitter van de rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem kan een verzoek worden ingediend om een voorlopige voorziening te treffen.

Het verzoek om een voorlopige voorziening te treffen wordt ingesteld bij de rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem, (Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM).

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de Rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem, telefoonnummer (023) 888 4444.

Kopie aan: Faunafonds, Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Schiphol Nederland B.V.

INGEKOMEN
19 MAART 2013

Provincie Noord-Holland
drs. A.G.P. Strijp
Postbus 30007
2001 DA Haarlem

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		FF/2013.067	18 maart 2013
onderwerp			bijlagen
Advies FBP Omgeving Schiphol			

Geachte heer Strijp,

U heeft namens de provincie Noord-Holland het Faunafonds advies gevraagd over het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol.

Het bestuur heeft bovengenoemd faunabeheerplan onlangs besproken tijdens een bestuursvergadering.

Op en rond onze nationale luchthaven is het risico botsingen tussen vogels en vliegtuigen helaas aanzienlijk. In 2010 is een vliegtuig van Royal Air Maroc in botsing gekomen met een groep canadese ganzen. De bemanning van het vliegtuig wist het toestel met veel moeite veilig te laten landen. Ook onlangs nog moest een vliegtuig van Easy Jet terugkeren naar de luchthaven, nadat het in aanvaring was gekomen met een groep ganzen. Deze aanvaringen hebben tot nu toe gelukkig nog niet geleid tot menselijke slachtoffers. Teneinde het risico van vogelaanvaringen met vliegtuigen te verminderen, is enige jaren geleden de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen ingesteld.

Burg. de Raadtsingel 59

Postbus 888
3300 AW Dordrecht

Telefoon 078 - 63 95 375
Fax 078 - 63 95 377

e-mail: info@faunafonds.nl
www.faunafonds.nl

De partijen, vertegenwoordigd in de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen te weten: De vereniging van Nederlandse verkeersvliegers, Schiphol Nederland, de Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Land en Tuinbouworganisatie Nederland, de gemeente Haarlemmermeer, de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en de staat der Nederlanden, hebben een convenant onder de titel:

“Reduceren Risico Vogelaanvaringen Schiphol’ gesloten. Dit convenant kent vier pijlers:

1. Aanpassen van vliegoperaties op basis van (met radar) gedetecteerde risicovogels;
2. Reduceren van baankruisingen door risicovolle soorten door middel van ruimtelijke maatregelen;
3. Realiseren van de gewenste omvang van de populatie ganzen;
4. Het foerageren beperken van ganzen in de directe nabijheid van de start- en landingsbanen.

Het thans voorliggende Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol is de uitwerking van de derde pijler van het onder convenant “verminderen risico vogelaanvaringen”. Het plan is geschreven om de uitvoering van faunabeheermaatregelen te bewerkstelligen, waarmee direct of indirect wordt geprobeerd het risico van aanvaringen tussen ganzen en vliegtuigen tot een minimum beperkt te houden en daarmee de vliegveiligheid te verbeteren. Het plan bevat naar het oordeel van het bestuur veel goede hoofdlijnen, maar ontbeert nog een nadere concretisering van de te treffen maatregelen.

Het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol beschrijft de situatie in zowel de zogenoemde 10 km als de zogenoemde 20 km zone rond de Nationale luchthaven Schiphol. Binnen de 10 km-zone wordt gestreefd naar 150 broedparen grauwe ganzen (maximaal 1.000 exemplaren) in de nazomer van 2015 en binnen de 20 km naar 1.100 broedparen (slechts 7500 ganzen). Momenteel leven binnen de 10 km- zone meer dan 5.000 broedparen ganzen, voornamelijk grauwe ganzen en in de 10-20 km-zone meer dan 7.000 broedparen in de nazomer.

Op basis van tellingen kwamen er in juli 2011 en juli 2012 naar schatting van 50.000-70.000 ganzen voor binnen 20 km van de luchthaven, waarvan >15.000 binnen 10 km. Deze aantallen leiden tot onaanvaardbare risico's op aanvaringen.

Het bestuur meent dat het thans noodzakelijk is, onder verantwoordelijkheid bij de FBE Noord-Holland, een uitvoeringsplan op te stellen waar de nodige stappen worden beschreven hoe, met welke middelen en met welke personele inzet de hiervoor genoemde aantallen ganzen kunnen worden bereikt. Het bestuur geeft u in overweging daarnaast een gedegen monitoringsprogramma

op (laten) te zetten om de effecten van de getroffen maatregelen nauwkeurig te volgen.

Voorts acht het bestuur het van het grootste belang dat er aandacht is voor een goede communicatie met belanghebbenden en belangstellenden. Hiervoor zal een professionele inzet en een met de partijen, die de maatregelen moeten uitvoeren, op te stellen communicatieplan nodig zijn.

Tenslotte heeft het bestuur vastgesteld dat in het plan de wijze van financiering van de benodigde maatregelen ontbreekt.

Samenvattend is het secretariaat van oordeel dat het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol goede uitgangspunten biedt voor de gewenste aanpak van de reductie van het aantal grauwe ganzen op en in de directe nabijheid van onze nationale luchthaven, maar dat concrete stappen om het aantal broedparen sterk te reduceren nog ontbreken. Hiervoor geeft het bestuur u in overweging om, samen met de FBE Noord-Holland, een stappenplan (uitvoeringsprotocol en uitvoeringsovereenkomst) op te stellen, waarbij de voor de vliegveiligheid verantwoordelijke partijen moeten zorgdragen voor adequate financiering om de extra inspanningen, die van de verschillende bij de uitvoering betrokken partijen zal worden gevraagd, mogelijk te maken.

Het bestuur verwacht u hiermee geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

HET BESTUUR VAN HET FAUNAFONDS,

Voor deze:

DE SECRETARIS,

Mr ing. H. Revoort

INGEKOMEN
26 NOV. 2013

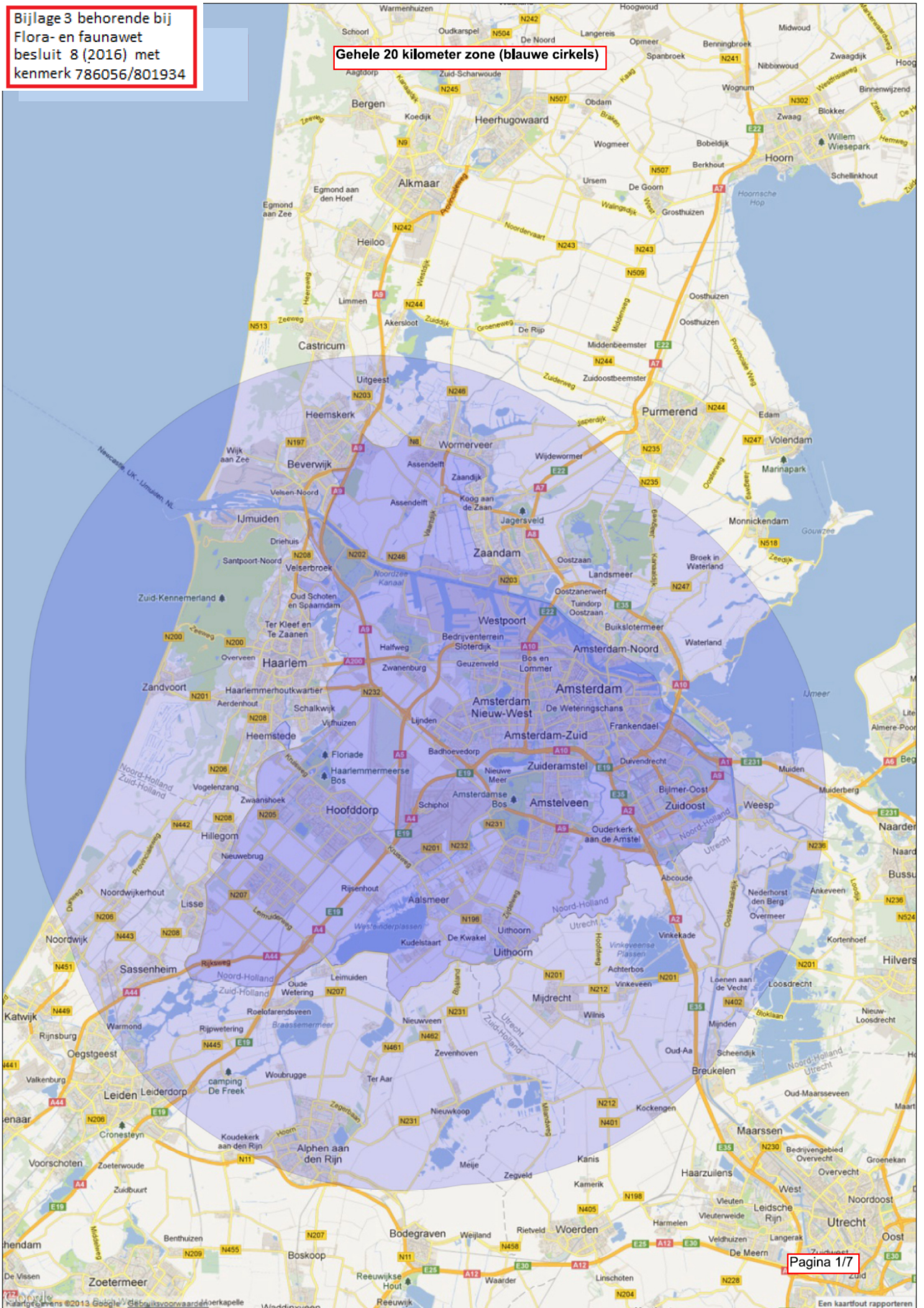
Bijlage 11

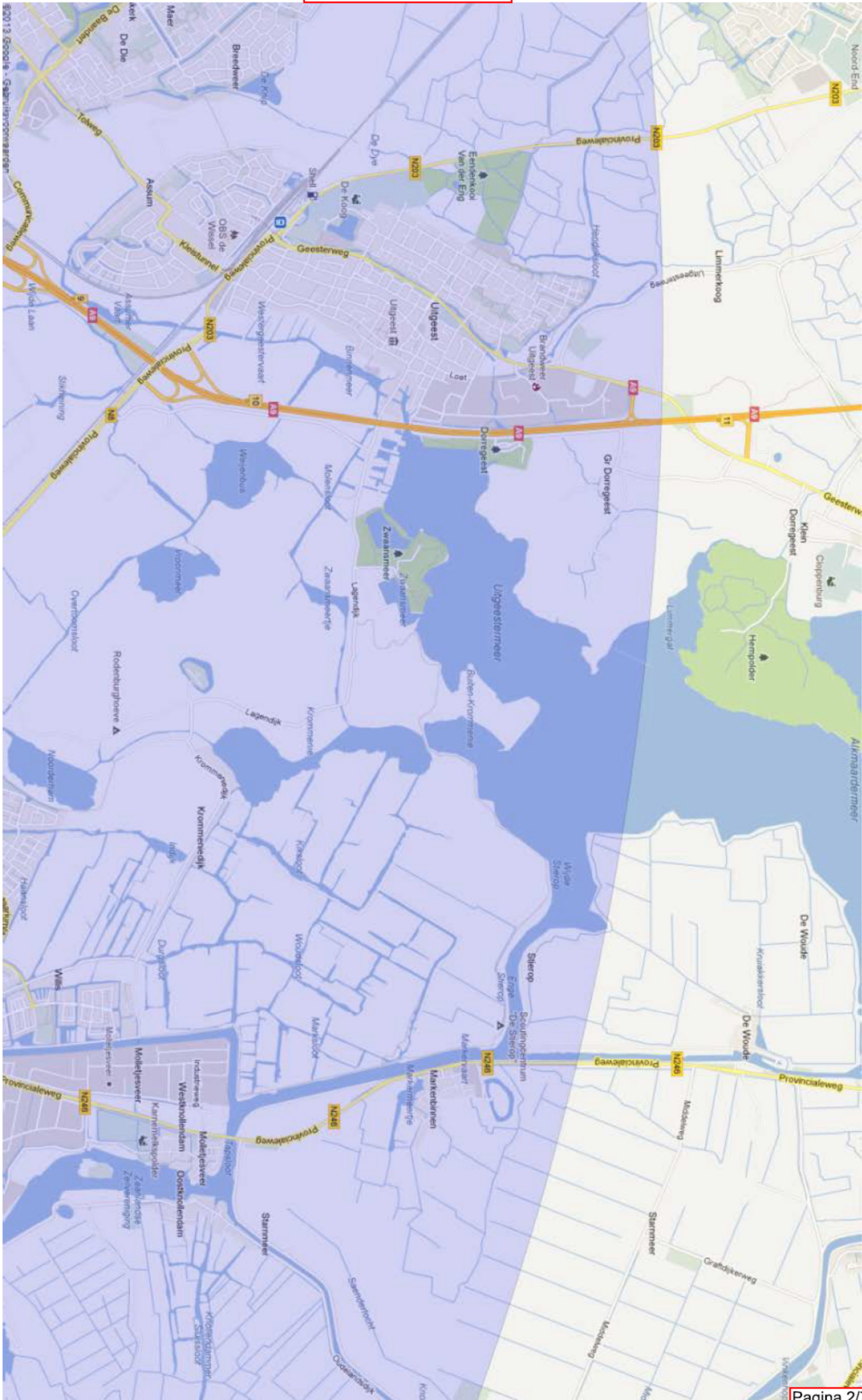
Kaart 0 - 10 kilometerzone

ligging 0 - 10 km zone
binnen de 20 km zone rond Schiphol

Gehele 20 kilometer zone (blauwe cirkels)

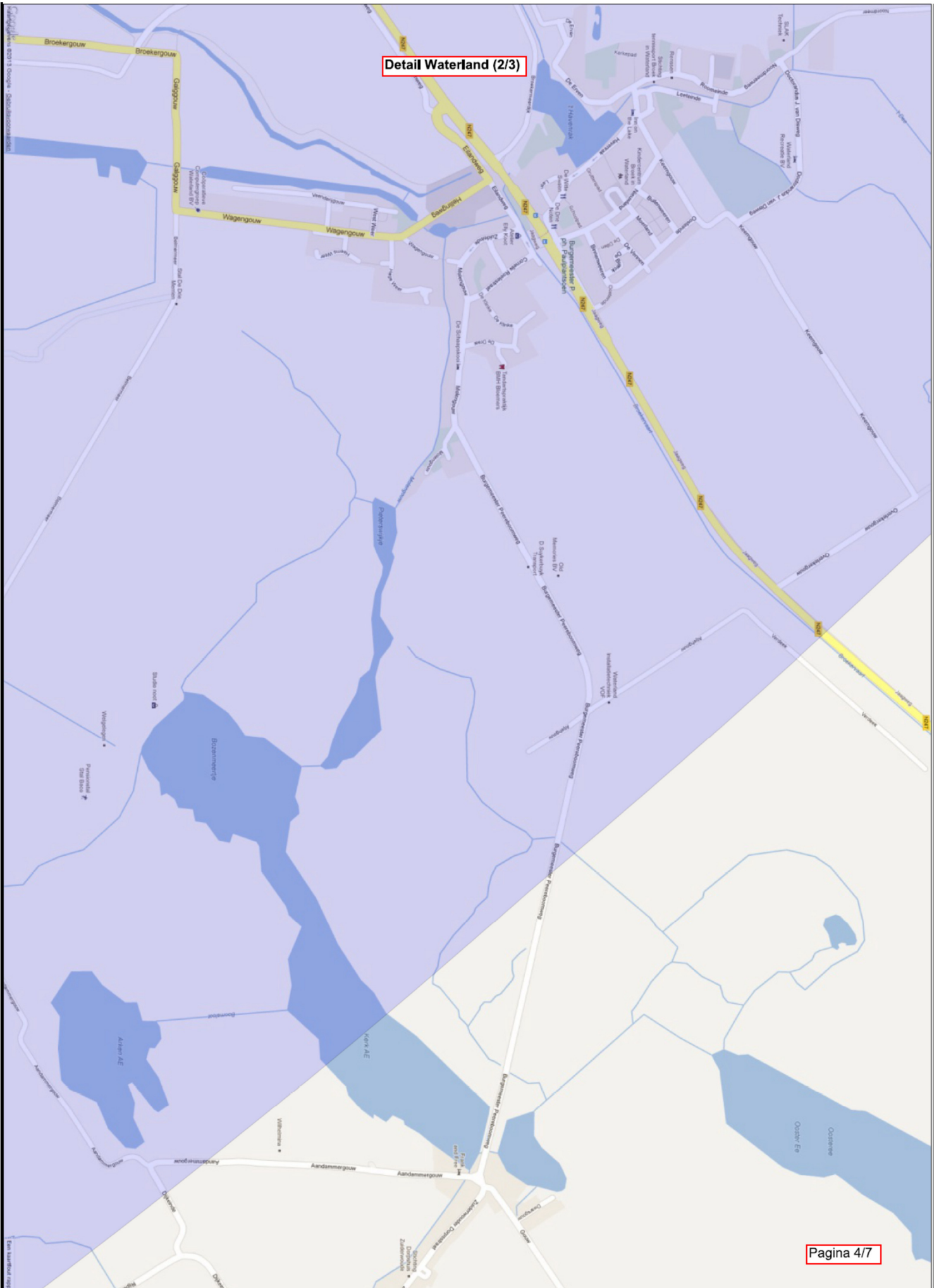

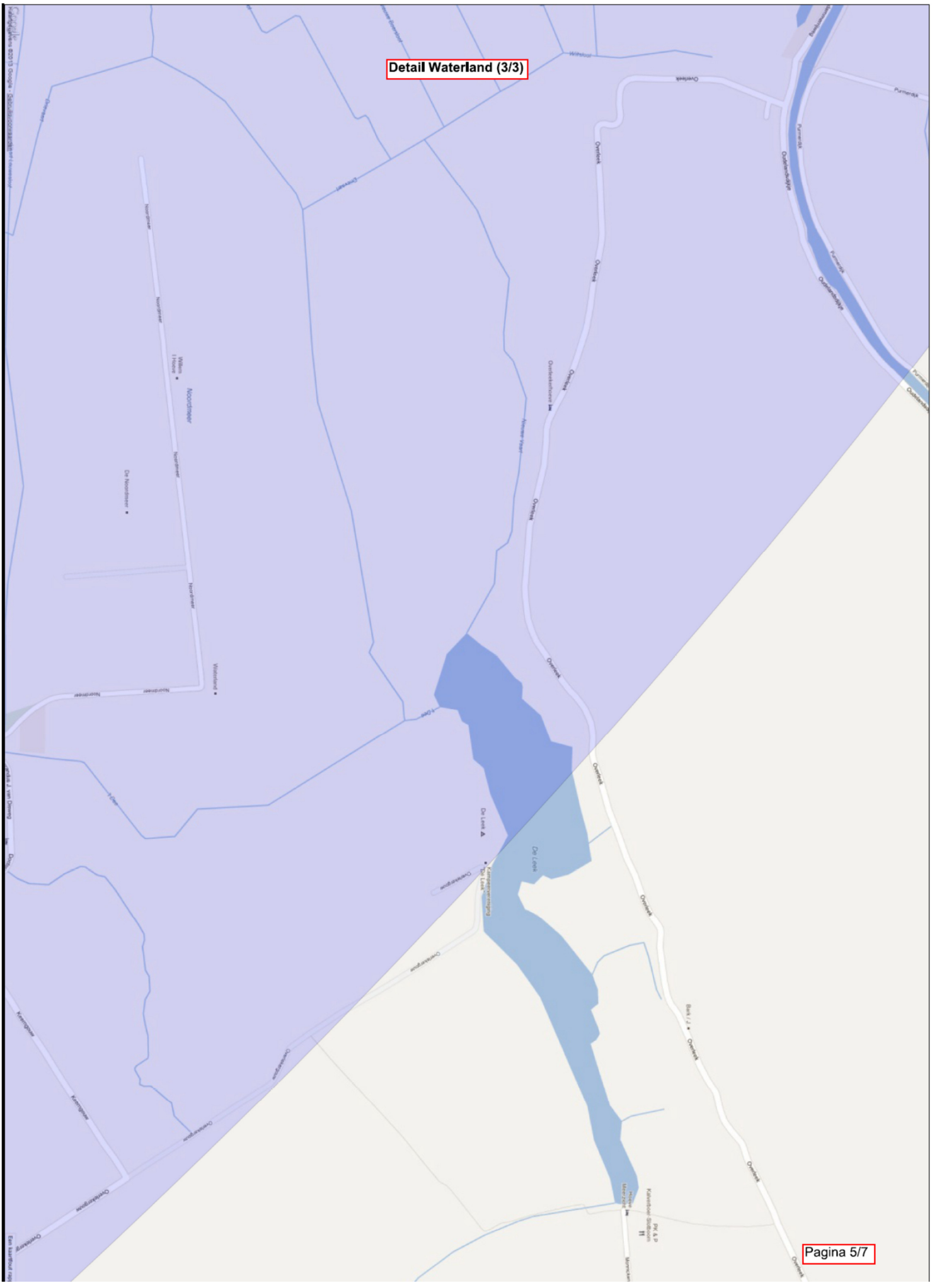
Detail Waterland (1/3)

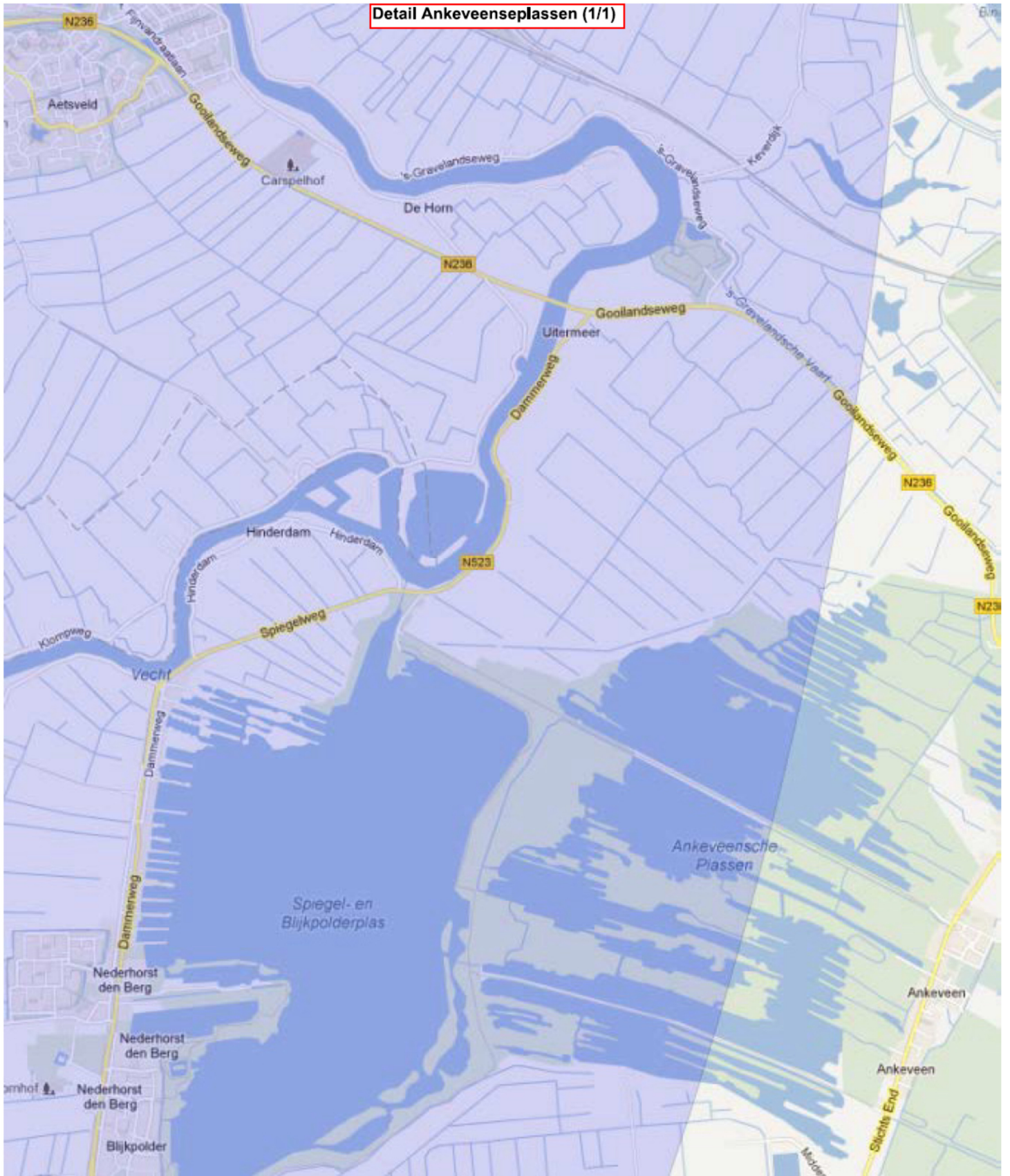
Detail Waterland (2/3)

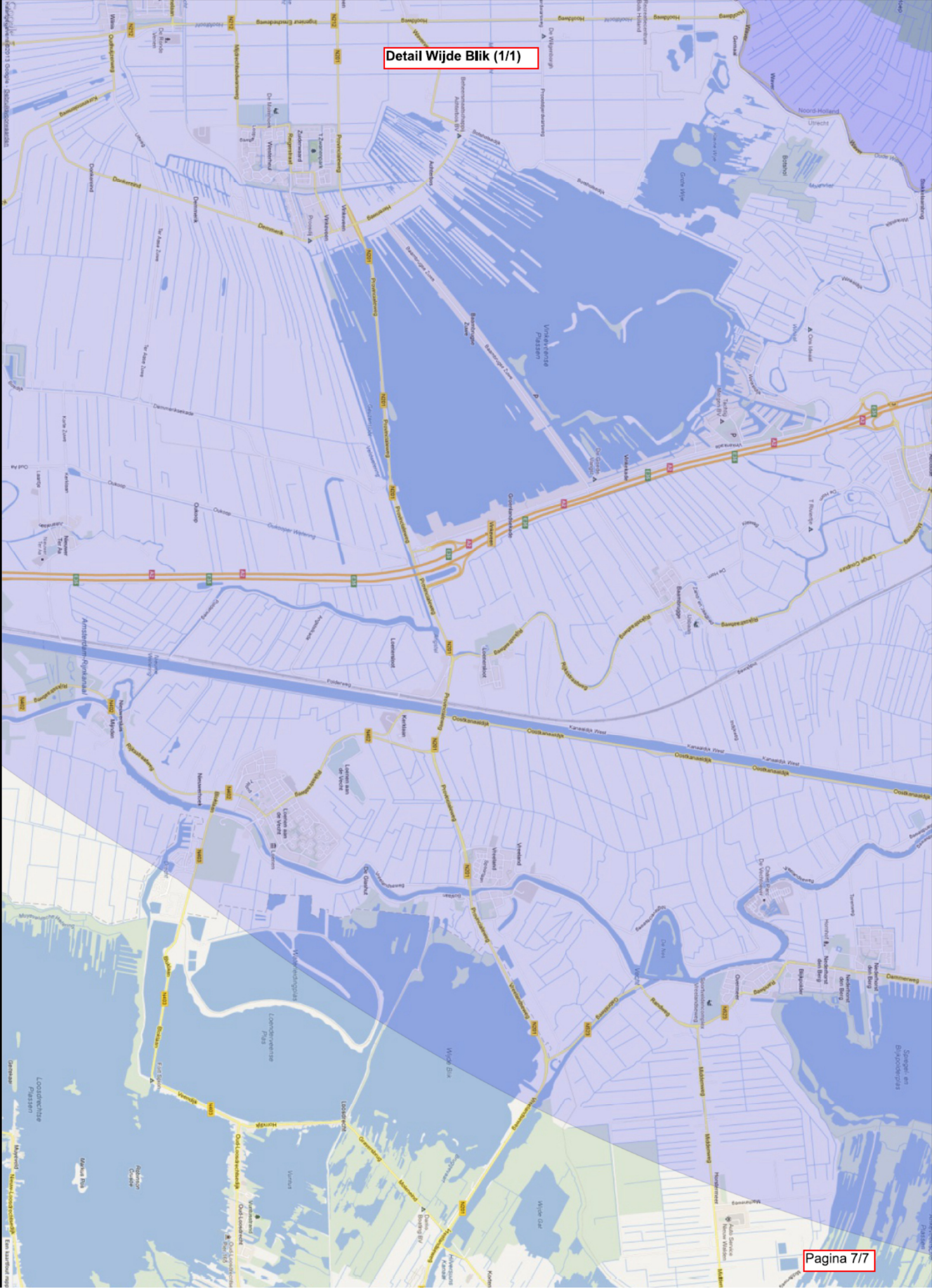
Detail Waterland (3/3)

Detail Ankeveenseplassen (1/1)

Detail Wijde Blik (1/1)

**HET COLLEGE VOOR DE TOELATING VAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN EN
BIOCIDEN**

BIJLAGE I (NL) bij het besluit d.d. 1 mei 2015 tot toelating van het middel DUKE's Carbon
Dioxide, toelatingnummer NL-0012083-0000

Samenvatting van de Productkenmerken

DUKE's Carbon Dioxide

Inhoudsopgave

1. Administratieve informatie.....	1
1.1. Handelsnaam van het product	1
1.2. Toelatingshouder	1
1.3. Producent van het product	1
1.4. Producent van de werkzame stof	1
2. Product samenstelling en formulering.....	1
2.1. Kwalitatieve en kwantitatieve informatie over de samenstelling van het product ..	1
2.2. Type formulering	1
3. Toegelaten gebruik.....	1
4. Risico's en waarschuwingen	2
5. Gebruiksvoorschrift.....	2
5.1. Gebruiksaanwijzing	2
5.2. Bijzonderheden van mogelijke directe of indirecte effecten, eerste hulp instructies en maatregelen om mens, dier en milieu te beschermen.....	4
5.3. Instructies voor de veilige afvoer van het product en zijn verpakking	4
5.4. Opslagcondities en houdbaarheid van het product.....	4
6. Overige informatie.....	4

1. Administratieve informatie

1.1. Handelsnaam van het product

Naam middel	Land
DUKE's Carbon Dioxide	Nederland

1.2. Toelatingshouder

Naam en adres van de toelatinghouder	Naam	DUKE Faunabeheer
	Adres	Schoepenweg 24, 8243 PX LELYSTAD
Toelatingsnummer	NL-0012083-0000	
Datum van toelating	1 juni 2015	
Expiratie datum	1 juni 2025	

1.3. Producent van het product

Naam van de producent	Linde Gas Benelux
Adres van de producent	Havenstraat 1, 3115 HC SCHIEDAM
Productie locatie	Havenstraat 1, 3115 HC SCHIEDAM

1.4. Producent van de werkzame stof

Werkzame stof	Kooldioxide
Naam van de producent	Linde Gas Benelux
Adres van de producent	Havenstraat 1, 3115 HC SCHIEDAM
Productie locatie	Havenstraat 1, 3115 HC SCHIEDAM

2. Product samenstelling en formulering

2.1. Kwalitatieve en kwantitatieve informatie over de samenstelling van het product

Triviale naam	IUPAC naam	Functie	CAS-nummer	EC-nummer	Gehalte (%)
kooldioxide	koolstofdioxide	werkzame stof	124-38-9	204-696-9	100

2.2. Type formulering

GA - gas

3. Toegelaten gebruik

Tabel 1. Gebruik # 1 – doden van gevangen wilde ganzen

Product type	15 (avidde)
Exakte beschrijving van het toegelaten gebruik	Toegestaan is uitsluitend het professionele gebruik als middel voor de bestrijding van gevangen wilde ganzen op en in de omgeving van luchthavens ter bevordering van de luchtvaartveiligheid, en voor het beheer van ganzen in landbouwgebieden ter voorkoming van vraatschade aan gewassen.
Doelorganismen (inclusief ontwikkelingsstadia)	Gans (<i>Anser spp.</i> , <i>Branta spp.</i>), volwassen en juveniel
Toepassing	Het middel mag uitsluitend worden toegepast met instemming van het per locatie bevoegd gezag in het kader van de Flora- en faunawet. Toepassing van het middel moet onderdeel zijn van een geïntegreerd plaagdierbestrijdingsbeleid (IPM). Methoden voor het weren of verjagen van de dieren kunnen hiervan deel uitmaken.
Toepassingsmethode	Gevangen ganzen worden in een gesloten ruimte gedurende 5 minuten blootgesteld aan een kooldioxideconcentratie van 70-90%. Deze concentratie moet na maximaal 1 minuut bereikt zijn.
Dosering en frequentie van toepassing	70-90% gedurende 5 minuten. Toepassing tijdens ruiperiode van de dieren, 8 weken per jaar. Drie tot vier toepassingsrondes per dag.
Gebruikers	professionele toepassers
Verpakking grootte en materiaal	10-50 L stalen gascilinder voor foodgrade gassen, voorzien van een restdrukventiel om verontreiniging van de inhoud te voorkomen.

4. Risico's en waarschuwingen

Classificatie en etikettering van het product volgens EC-Regulering 1272/2008

Classificatie	
Risico categorie	Vloelbaar gemaakt gas
Etikettering	
Signaalwoord	waarschuwing
Risico zinnen	H280 Bevat gas onder druk; kan ontploffen bij verwarming
Voorzorg zinnen	P403 Op een goed geventileerde plaats bewaren
Aanvulling	EIGA-As Verstikkend in hoge concentraties

5. Gebruiksvoorschrift

5.1. Gebruiksaanwijzing

Gebruik # 1 – doden van gevangen wilde ganzen

Toegestaan is uitsluitend het gebruik als middel voor het doden van gevangen wilde

ganzen op en in de omgeving van luchthavens ter bevordering van de luchtvaartveiligheid, en voor het beheer van ganzen in landbouwgebieden ter voorkoming van vraatschade aan gewassen.

Het middel is uitsluitend bestemd voor professioneel gebruik.

Het middel mag uitsluitend worden toegepast met instemming van het per locatie bevoegd gezag in het kader van de Flora- en faunawet.

Toepassing van het middel moet onderdeel zijn van een geïntegreerd plaagdierbestrijdingsbeleid. Methoden voor het weren of verjagen van de dieren kunnen hiervan deel uitmaken.

DUKE's Carbon Dioxide wordt toegepast om ganzen, die overlast veroorzaken, na het vangen te doden. Het vervoer van levende ganzen naar de container dient tot een minimum worden beperkt.

Algemene instructies vooraf :

- Om voldoende werkzaamheid te garanderen en onnodig lijden van de ganzen te voorkomen moet de toevoer van kooldioxide in de containers voldoende zijn om de concentratie van 70 tot 90% (v/v) te bereiken binnen 1 minuut. Dat kan bereikt worden door de flow rate en het volume van de containers (bijvoorbeeld door verdelen in compartimenten) op elkaar aan te passen, waarbij rekening wordt gehouden met het aantal ganzen dat gedood moeten worden.
- Voordat gestart wordt met het doden van ganzen moet de juiste flow rate ten opzichte van het volume van de gaskamer empirisch worden vastgesteld.

Algemene instructies bij de toepassing van kooldioxide bij het doden van ganzen:

- Controleer aan de druk van de gascilinder of er voldoende kooldioxide beschikbaar is.
- Plaats de ganzen in een afsluitbare container.
- Sluit de container.
- Voer met hiervoor geschikte doseer- en meetapparatuur kooldioxide aan de ruimte toe, totdat na maximaal 1 minuut de doelconcentratie van 70-90% is bereikt. Hiervoor is een kooldioxide detector aan de buitenkant van de container geplaatst.
- Voorkom bevriezing van de toevoerslangen door expansie van het gas.
- Sluit de toevoer van kooldioxide af en wacht minimaal 5 minuten.
- Controleer of de dieren overleden zijn, via een observatieuik of -venster.
- Indien de dieren overleden zijn, open dan de container in de buitenlucht of op een andere goed geventileerde plaats, zodat de kooldioxide kan ontsnappen. Wacht met betreden van de container tot de concentratie in de container gedaald is tot beneden 5000 ppm (0,5%).
- Voer de dode ganzen af naar de eindbestemming.

Nadere instructies voor de veiligheid van de werknemer:

- Wordt de container in een gesloten ruimte geopend, dan dient het volume van deze ruimte minimaal 180 maal het volume van de container te bedragen, zodat de 8 uur grenswaarde voor kooldioxide niet wordt overschreden.
- In incidentele gevallen indien de container of de ruimte waarin de container staat tijdens of korte tijd na beëindiging van de werkzaamheden betreden moet worden, dient een meting van de kooldioxideconcentratie uitgevoerd te worden met een persoonlijke kooldioxidedetector, die voor bedrijfsveiligheidsdoeleinden is bestemd. Indien de concentratie kooldioxide de 15 minuten grenswaarde overschrijdt dienen geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen gebruikt te worden.
- Als grenswaarde voor het betreden van de ruimte worden de beroepsmatige blootstellingslimieten voor kooldioxide gehanteerd: MAC-TGG 15 minuten: 15000 ppm (1,5%) en MAC-TGG 8 uur: 5000 ppm (0,5%).

5.2. Bijzonderheden van mogelijke directe of indirecte effecten, eerste hulp instructies en maatregelen om mens, dier en milieu te beschermen

Kooldioxideconcentraties hoger dan 8% kunnen snel tot verstoringen van de bloedsomloop leiden. Symptomen zijn hoofdpijn, misselijkheid en braken, waarbij bewusteloosheid kan optreden.

Eerste hulpmaatregelen:

Inademing

Kan verstikking veroorzaken in hoge concentraties. Symptomen kunnen zijn: verlies van de mogelijkheid tot bewegen of bewusteloosheid. Het slachtoffer is zich niet bewust van de verstikking. Lage concentraties kooldioxide veroorzaken versnelde ademhaling en hoofdpijn. Verplaats het slachtoffer naar een onbesmette ruimte en gebruik onafhankelijke adembescherming. Houd het slachtoffer warm en rustig. Waarschuw een arts. Pas kunstmatige beademing toe zodra de ademhaling ophoudt.

Huid- en/of oogcontact

Spoel onmiddellijk de ogen grondig met water gedurende minstens 15 minuten. In geval van bevriezing: met water sproeien gedurende minstens 15 minuten. Breng een steriel verband aan. Behandel als brandwonden. Zorg voor medische hulp.

Maatregelen om mens, dier en milieu te beschermen:

Persoonlijke voorzorgsmaatregelen

Evacueer de omgeving. Draag onafhankelijke ademhalingsapparatuur bij het betreden van het gebied tenzij aangetoond is dat de atmosfeer veilig is. Zorg voor voldoende ventilatie.

Reinigingsmethoden

De ruimte ventileren.

5.3. Instructies voor de veilige afvoer van het product en zijn verpakking

Retourneer lege gascilinders naar de leverancier.

5.4. Opslagcondities en houdbaarheid van het product

Cilinders goed vastzetten om omvallen te voorkomen. Bewaar de houder beneden 50°C in een goed geventileerde ruimte. Houdbaarheid: 5 jaar in stalen gas cilinder.

Binnendringen van vocht in de houder moet worden voorkomen. Voorkom terugstroming in de houder. Gebruik goed gespecificeerde apparatuur die geschikt is voor dit product, bij de toegepaste druk en temperatuur. Raadpleeg uw leverancier in geval van twijfel. De installatie regelmatig op lekkage controleren. Raadpleeg de instructies van de leverancier, hoe om te gaan met de houder.

6. Overige informatie

-

Personen belast met het uitvoeren van het vangen en doden van ganzen in 2016.

Marcel Dootjes

Leo Bax

Jemme Prins

Carlo Punt

Arie den Hertog

Stan den Hertog

Noë Priem

Stefan Steenhuis